

ทิศทางและนโยบายการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ

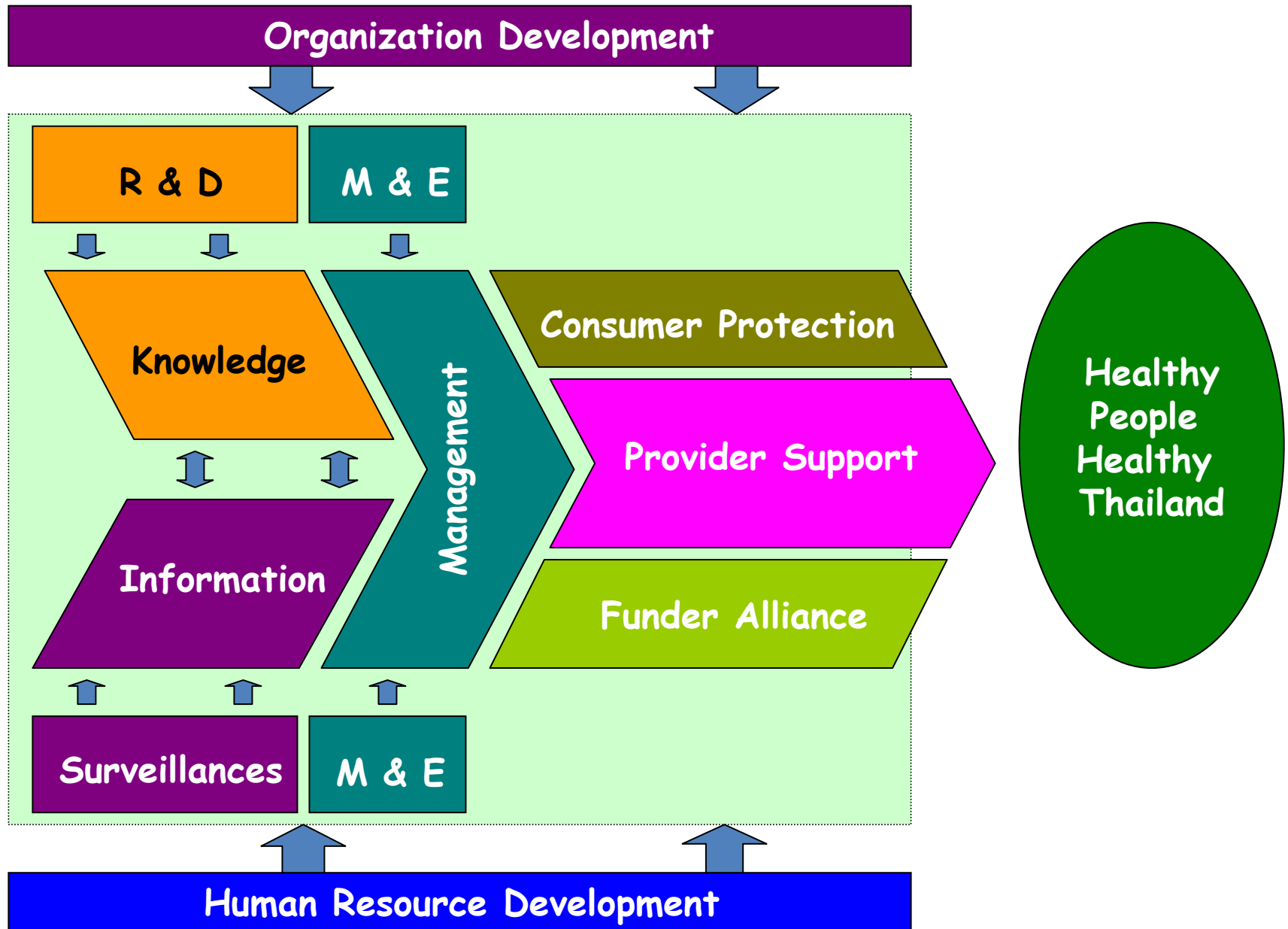
การประชุมเชิงปฏิบัติการ
การพัฒนาศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรและภาคีเครือข่าย
ในการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ (KM-HIA)
วันที่ 9 – 11 มกราคม 2551
ณ โรงแรมริชมอนด์ นนทบุรี

นายแพทย์ณรงค์ศักดิ์ อังคะสุวพลา

อธิบดีกรมอนามัย

Six Key Functions to High Performance Organization

Ottawa Charter : 2529

ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมสุขภาพแนวใหม่

1. การสร้างนโยบายสาธารณะที่ให้ความสนใจกับมิติด้านสุขภาพ
2. การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
3. การสร้างสิ่งแวดล้อมที่สร้างเสริมสุขภาพ
4. การปรับเปลี่ยนระบบบริการสุขภาพ
5. การสร้างศักยภาพของปัจเจกบุคคลในการดูแลสุขภาพของตนเอง

ที่มา : 1st Global Health Promotion Conference

Bangkok Charter: 2548

“การส่งเสริมสุขภาพเป็นบทบาทหน้าที่หลักของ
หน่วยงานภาครัฐทุกฝ่าย โดยการกำหนดนโยบาย
แผนงานใด ๆ ที่ต้องดำเนินในเรื่องสุขภาพด้วย
โดยใช้การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ
เป็นเครื่องมือ ในการสนับสนุน
การดำเนินงานดังกล่าว” .

ที่มา : 6th Global Health
Promotion Conf

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี 2550

มาตรา 67 (วรรคสอง) "การดำเนินโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียก่อน

- รวมทั้งได้ให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติหรือด้านสุขภาพ ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว"

พรบ. สุขภาพแห่งชาติ 2550

สิทธิด้านสุขภาพ : ผลกระทบต่อสุขภาพ

ม.10 หน่วยงานรัฐต้องเปิดเผยข้อมูลและวิธีป้องกันกรณี
ที่จะมีผลกระทบต่อสุขภาพให้ทราบและจัดหาข้อมูลให้โดยเร็ว

ม. 11 บุคคลามีสิทธิร้องขอให้มีการประเมินและมีสิทธิร่วม
ในกระบวนการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพจากนโยบาย
สาธารณะ และมีสิทธิได้รับรู้ข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจาก
หน่วยงานของรัฐและแสดงความเห็นของตนก่อนการอนุญาต

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10

“ในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม โดยผลักดันให้เกิดระบบประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment ; SEA) ตั้งแต่ขั้นตอนของการกำหนดนโยบาย แผน และการพัฒนาระดับพื้นที่อย่างสอดคล้องกับศักยภาพในการรองรับและบริหารจัดการมลพิษของพื้นที่ รวมทั้งจัดให้มีระบบ กลไก และตัวชี้วัดผลกระทบทางสุขภาพจากสุขภาพ(Health Impact Assessment; HIA) และการประเมินผลกระทบทางสังคม (Social Impact Assessment ;SIA) และผลกระทบทางสุขภาพในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment ; EIA)ด้วย”

ที่มา: ยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานความหลากหลายทางชีวภาพฯ : แผนพัฒนาฯฉบับที่ 10

แผนพัฒนาสุขภาพฉบับที่ 10

ยุทธศาสตร์ที่ 3 :

การสร้างภูมิคุ้มกันและลดผลกระทบจากภัยคุกคาม

- 1) สร้างกลไกและกระบวนการนโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อสุขภาพควบคู่ไปกับ HIA ต่อนโยบายและแผนงานอย่างพอเพียง
- 2) สร้างเสริมศักยภาพระบบการเฝ้าระวัง การควบคุมป้องกัน การการรักษาพยาบาลโรคอุบัติใหม่ อุตุน้ำ และควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาพ

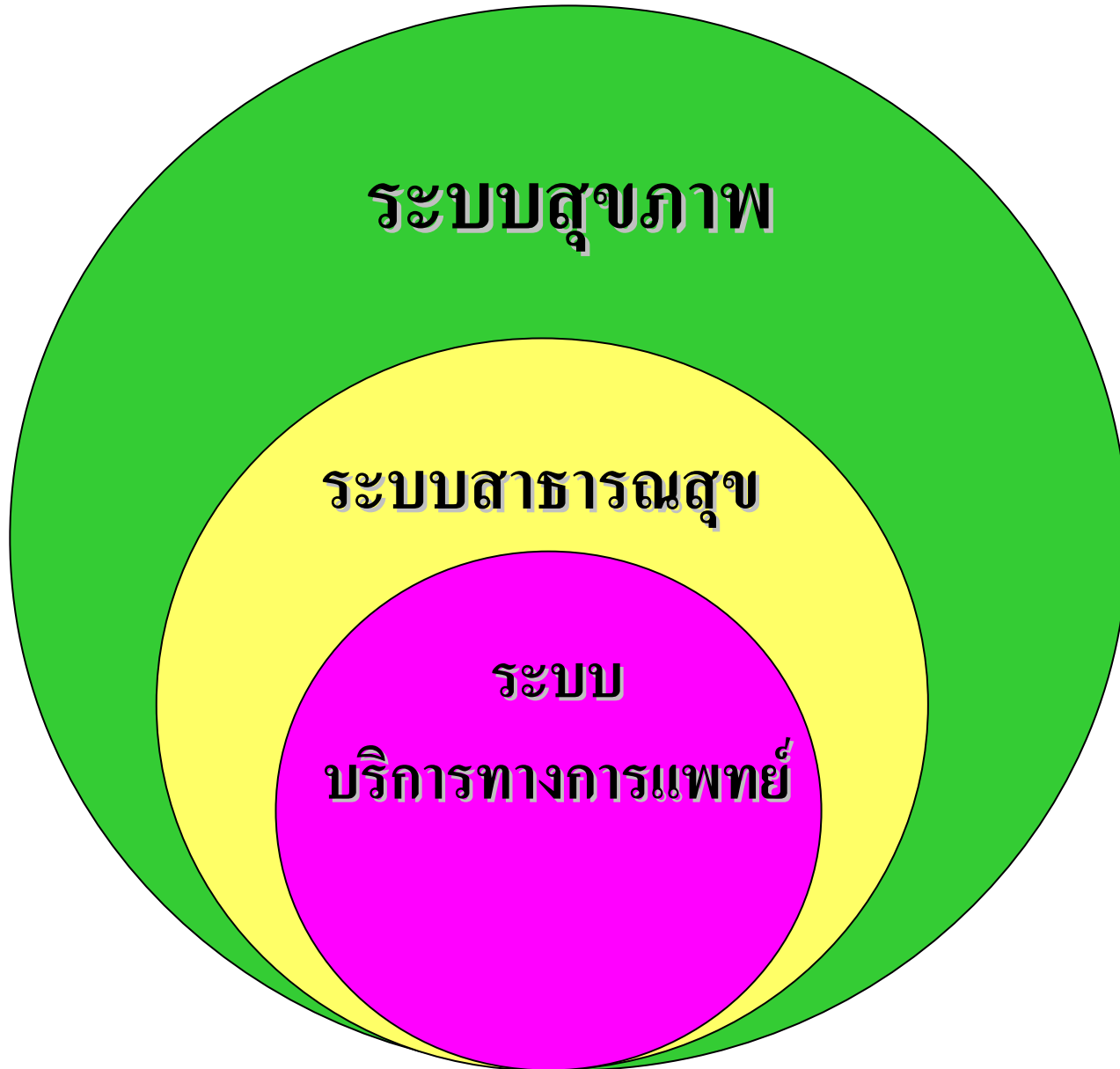
สุขภาพ (Health)

การมีสุขภาพสมบูรณ์ดี ทั้งทางร่างกาย จิตใจ
สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ด้วยดี ไม่
เพียงแต่ปราศจากโรค หรือทุพพลภาพเท่านั้น

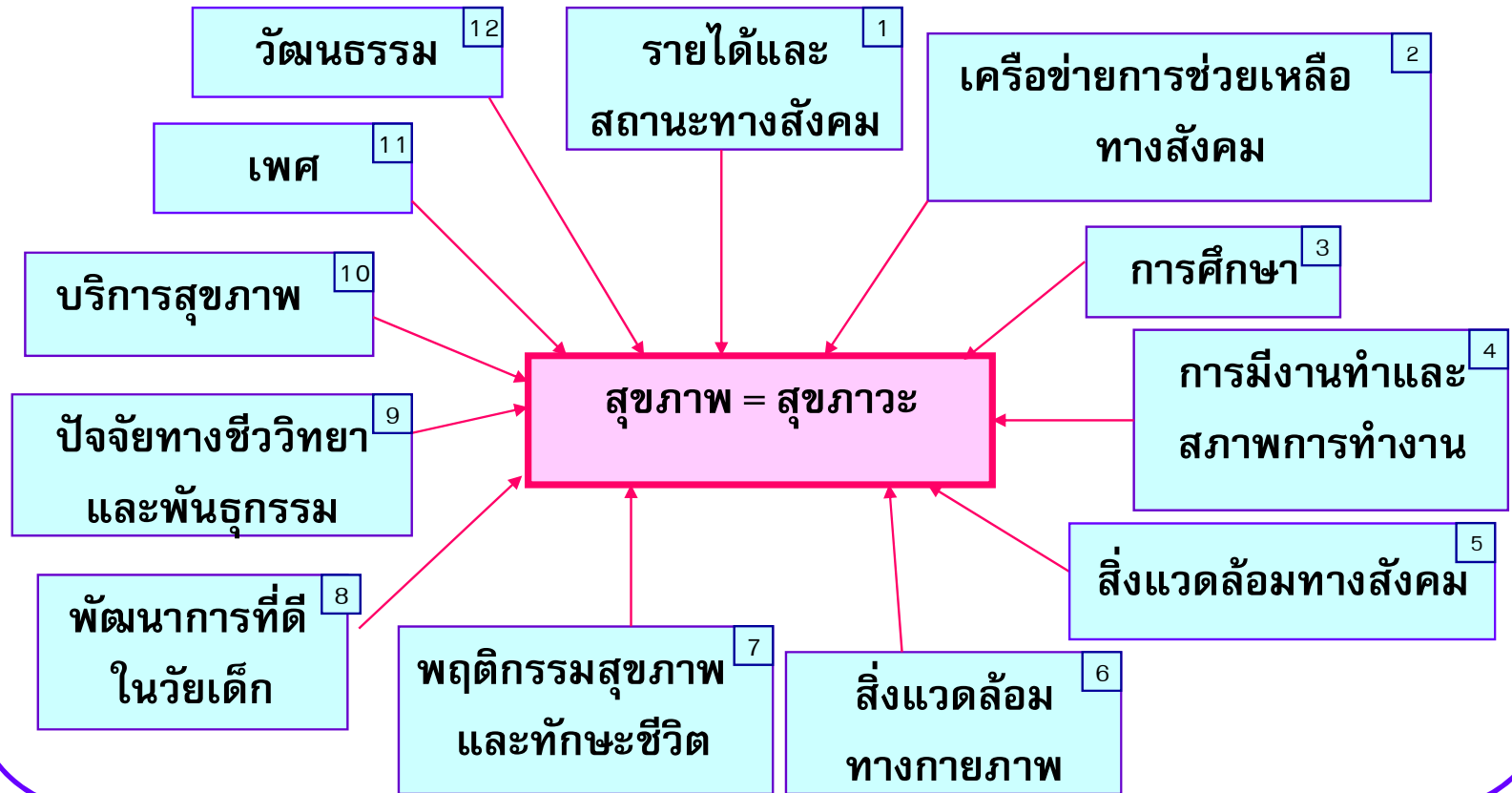
ที่มา : (WHO)

ระบบความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ

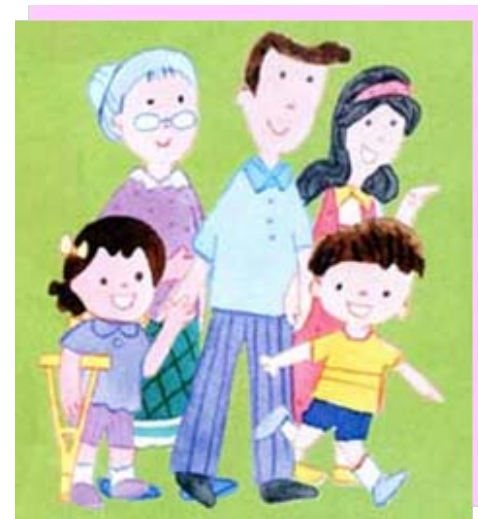
ปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพสู่คุณภาพชีวิต (Health Determinants)

ที่มา : Health Canada

การประเมินผลกระทบทางสุขภาพ (HIA)

กระบวนการตัดสินใจคุณค่าของนโยบาย
แผนงาน หรือโครงการ โดยพิจารณา
ที่ผลกระทบและการกระจายของ
ผลกระทบนั้นที่อาจจะเกิดขึ้นต่อ
สุขภาพของประชาชน โดยใช้วิธีการ
กระบวนการและเครื่องมือในการ
ประเมิน หลายชนิดร่วมกัน

แนวคิดการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ (HIA)

1. เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

2. ใช้วิธีการและเครื่องมือ หลายชนิดร่วมกัน

3. เพื่อป้องกันและลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งให้ได้ ข้อเสนอแนะที่นำไปสู่การกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ

4. สร้างกระบวนการเรียนรู้ กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ให้เห็น ถึง ความสำคัญ และตระหนักถึงผลกระทบต่อสุขภาพ เพื่อ นำไปสู่การสร้างเสริม และคุ้มครองสุขภาพของประชาชน

ทิศทางการพัฒนา HIA ของกรมอนามัย

พัฒนาแนวทาง HIA
ระดับชุมชน ท้องถิ่น

การพัฒนา
นโยบายสาธารณะ
เพื่อสุขภาพ
(HPP)

HIA

พัฒนาแนวทาง
HIA ระดับ
โครงการ

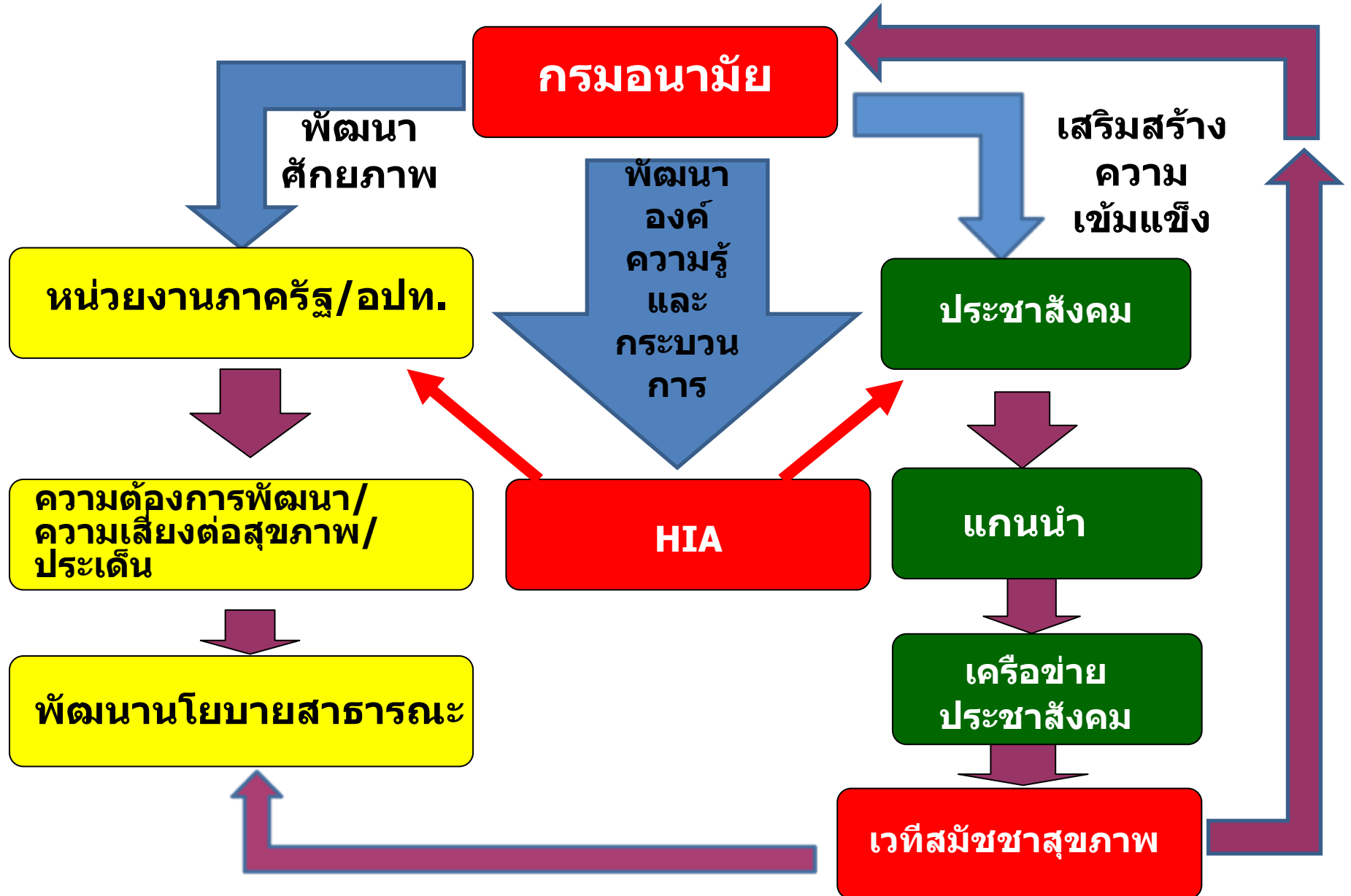
- พรบ. สธ. 2535
- พรบ.สุขภาพแห่งชาติ 2550
- รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550

สมาชิกสุขภาพ

กระบวนการที่ให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องได้ร่วมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และเรียนรู้อย่างสมานฉันท์ เพื่อนำไปสู่การเสนอแนะนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ หรือความมีสุขภาพของประชาชน โดยจัดให้มีการประชุมอย่างเป็นระบบและอย่างมีส่วนร่วม

การขับเคลื่อนการดำเนินงานสมัชชา HIA

ความเชื่อมโยง HIA ในแผนระดับนานาชาติ ระดับชาติ ระดับกระทรวง และระดับกรม

ระดับนานาชาติ

กฎบัตรกรุงเทป พ.ศ. 2548 : การส่งเสริมสุขภาพเป็นบทบาทหน้าที่หลักของหน่วยงานภาครัฐทุกฝ่าย โดยการกำหนดนโยบาย แผนงาน ใด ๆ ที่ต้องคำนึงในเรื่องสุขภาพด้วย โดยใช้การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการดำเนินงานดังกล่าว

WHO :

ส่งเสริมให้มีการนำมิติสุขภาพไว้ในนโยบายการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ และอุตสาหกรรม

การประชุม **UNCED , 1992 Agenda 21** : ระบุว่า “ประชาชนต้องเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยให้คำนึงถึงด้านสุขภาพไว้ในการกำหนดนโยบายทุกด้าน และเสนอแนะให้มีการจัดทำ **การประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ**

ระดับชาติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 67 (วรรค 2) การดำเนินโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อ **คุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ**

พรบ.สุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 :

มาตรา 10 : เมื่อมีกรณีที่จะมีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนเกิดขึ้น หน่วยงานของรัฐที่มีข้อมูลเกี่ยวกับกรณีดังกล่าว ต้องเปิดเผยข้อมูลนั้นและวิธีป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพให้ประชาชนทราบและจัดหาข้อมูลให้โดยเร็ว

มาตรา 11 : บุคคลหรือคณะบุคคลมีสิทธิร้องขอให้มีการประเมินและมีสิทธิร่วมในกระบวนการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพจากนโยบายสาธารณะ

นโยบายรัฐบาล: ข้อ 3 นโยบายสังคม

3.4 พัฒนาสุขภาวะของประชาชนให้ครอบคลุมทั้งมิติทางกาย จิต สังคมและปัญญา (HIA)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 :

- ยุทธศาสตร์การพัฒนาทุนทางสังคม แก้ปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิต
- ยุทธศาสตร์การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

ระดับกระทรวง

แผนพัฒนาสุขภาพฉบับที่ 10 : สร้างกลไกและกระบวนการนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพควบคู่ไปกับ HIA ต่อ
นโยบายและแผนงานอย่างพอเพียง

แผนยุทธศาสตร์กระทรวงสธ. ปี 2548 – 2550 : ข้อ 2 เสริมสร้างประสิทธิภาพในการให้ความคุ้มครองดูแลสุขภาพและจัดการสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อสุขภาพอย่างเหมาะสม

ระดับกรม

แผนปฏิบัติราชการ 4 ปี (2551-2554) : ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 เรื่อง **การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ**

สวัสดี ...

